

Akvaplan-niva v/
Geir Aksel P. Dahl-Hansen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Martin Nuven,

Dispensasjon for bruk av elektrisk motorbåt og innsamling av bunndyr/planter i Kjerkvatnet, Svanevatnet og Lavangsvatnet, samt utsetting av turbiditetsloggere og etablering av sedimentduk i Kjerkvatnet og Svanevatnet i Kjerkvatnet og Nautå naturreservat

Vi viser til søknad av 14.05.2021 og telefonsamtale 25.05.2021.

Vedtak I

Akvaplan-niva gis dispensasjon for bruk av elektrisk saktegående motorbåt i forbindelse med resipientundersøkelser i Kjerkvatnet, Svanevatnet og Lavangsvatnet i Kjerkvatnet og Nautå naturreservat. Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fram til 30.11.2021
- Bruk av elektrisk motorbåt gjelder Kjerkvatnet, Svanevatnet og Lavangsvatnet.
- Motor skal kun benyttes der det vil være nødvendig behov for dette.
- Det skal så langt som mulig tas hensyn til fuglelivet.
- Dispensasjonen gjelder kun norddelen av Svanevatnet fram til 01.08.2021

Vedtak II

Akvaplan-niva gis dispensasjon for innsamling av bunndyr og planter i forbindelse med resipientundersøkelser i Kjerkvatnet, Svanevatnet og Lavangsvatnet i Kjerkvatnet og Nautå naturreservat. Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fram til 30.11.2021
- Innsamling av enkelte arter skal begrenses til de arter og kvanta som er absolutt nødvendig, spesielt for rødlistede plantearter og bunndyr i kategoriene CR, EN og VU. Fotodokumentasjon skal benyttes der dette er et aktuelt alternativ.
- Andre overvåkningsaktiviteter knyttet til vatnene skal samkjøres av Forsvarsbygg.
- Statsforvalteren skal ha kopi av Akvaplan-nivas rapporter som inneholder resultater fra innsamlingene.

Vedtak III

Akvaplan-niva gis dispensasjon for utsetting av 2-3 stk. rigger med turbiditetsloggere i Kjerkvatnet og Svanevatnet i Kjerkvatnet og Nautå naturreservat. Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fram til 30.11.2021
- Rigger med turbiditetsloggere skal plasseres i områder hvor det er minimalt med undervegetasjon.
- Det skal så langt som mulig tas hensyn til fugelivet under utsetting av loggerne.
- Statsforvalteren skal ha kopi av Akvaplan-nivas rapporter som inneholder resultater fra turbiditetsloggerne.

Vedtak IV

Akvaplan-niva gis dispensasjon for etablering og utskifting av finmasket duk i Kjerkvatnet og Svanevatnet i Nautå og Kjerkvatnet naturreservat. Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fram til 30.11.2021.
- Dukene skal etableres med stor forsiktighet, i områder hvor det er minimalt med undervannsvegetasjon.
- Det skal så langt som mulig tas hensyn til fuglelivet under etablering og utskifting av dukene.
- Duk skal ikke plasseres i Svanevatnet før 15.07.2021.

Vedtak V

Akvaplan-niva gis dispensasjon for bruk av motorisert kjøretøy langs eksisterende vei ut til molo for frakt av sedimentduk til Kjerkvatnet i Kjerkvatnet naturreservat. Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldloven § 48.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjonen gjelder fram til 30.11.2021.
- Det skal så langt som mulig tas hensyn til fuglelivet ved kjøring innenfor naturreservatet.

Informasjon om klagerett

Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet. Klagefristen er tre uker etter at dette vedtak er mottatt. Eventuell klage sendes gjennom Statsforvalteren i Nordland.

Bakgrunn

I forbindelse med Forsvarets utbygging på Evenes lufthavn har Akvaplan-niva (APN) ved prosjektleder, i samarbeid med Norsk Institutt for Vannforskning (NIVA), søkt om dispensasjon for bruk av elektrisk motorbåt for gjennomføring av resipientundersøkelser i Kjerkvatnet, Lavangsvatnet og Svanevatnet i Kjerkvatnet og Nautå naturreservat. Søknaden knytter seg til overflateundersøkelser av vannplanter og bunndyr, og er et supplement til resipientundersøkelsene i regi av COWI i samme periode. NIVA fikk i september 2020 dispensasjon til innsamling av vannplanter og bunndyr i Svanevatnet.

Det søkes også om tillatelse til utsetting av 2-3 rigger med turbiditetsloggere, samt etablering av finmasket duk i Svanevatnet og Kjerkvatnet. For å få fraktet sedimentduk ut til molen i Kjerkvatnet, søkes det i tillegg om bruk av motorisert kjøretøy langs eksisterende vei innenfor vernegrensen.

Formålet med undersøkelsene er å kartlegge omfanget og effekter av avrenning av partikulært materiale fra anleggsområdet i forbindelse med Forsvarets utvidelse av flyplassen.

Undersøkelsene, overvåkning og etablering av sedimentduk gjøres på oppdrag fra Forsvarsbygg.

Det planlegges 2 - 4 prøvetakingsrunder i Kjerkvatnet, Svanevatnet og Lavangsvatnet i perioden mai til november 2021, men antallet kan bli endret. Prøvetakingen vil bli gjort med én til to dagers feltarbeid i hver periode. For å kunne gjennomføre undersøkelsene er det nødvendig å bruke båt til arbeidet. Elektrisk motor vil kun bli brukt der det vil være nødvendig behov for dette. Enkelte arter må samles inn for nærmere artsbestemmelse i laboratorium. Det planlegges også utsett av 2-3 turbiditetsloggere i Svanevatnet og Kjerkvatnet for overvåking av konsentrasjonene av finpartikulært materiale i vannmassene. Hver logger monteres i en rigg med lodd og flytebøye, og skal registrere i hele undersøkelsesperioden.

For å forhindre spredning av finpartikulært materiale i Svanevatnet og Kjerkvatnet, har APN anbefalt at det legges ut finmasket duk i nærområdet til bekkeutløp i de to innsjøene. Dukene vil være ca. 50-100 m lange og ca. 1,5 m dype, og monteres med flytelementer i overflaten og vekt i bunn. Disse settes ut nært land (anslagsvis 10-20 m) på grunt vann (dybde <1m) i områder med minimalt med undervannsvegetasjon. Utplasseringen av dukene vil etter APN og NIVAs vurdering ikke ha negativ påvirkning på fuglelivet og utviklingen av vannvegetasjon i innsjøene. I løpet av sesongen 2021 vil dukene måtte skiftes ut anslagsvis 2-3 ganger før de tas opp før islegging på høsten.

Lovgrunnlaget

Både Kjerkvatnet og Nautå naturreservat ble vernet 19. desember 1997. Statsforvalteren i Nordland er forvaltningsmyndighet. De fullstendige verneforskriftene for områdene er tilgjengelig på www.lovdata.no. Følgende bestemmelser er relevante for denne saken:

Formålet med Kjerkvatnet naturreservat er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Det er spesielt viktig å bevare områdets betydning som hekke- og trekkområde for våtmarksfugl samt det rike og spesielle plantelivet i og ved Kjerkvatnet (forskriftens kap. III).

Formålet med Nautå naturreservat er å bevare et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Det er spesielt viktig å bevare områdets betydning som hekke- og trekkområde for våtmarksfugl samt det rike og spesielle plantelivet (forskriftens kap. III)

All vegetasjon i vann og på land er fredet mot enhver form for skade og ødeleggelse (kap. IV nr. 1 i begge forskrifter).

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak dersom det ikke strider mot formålet med vernet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Det kan også gjøres unntak dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig (naturmangfoldloven § 48, jamfør § 77 annet punktum).

Naturmangfoldloven §§ 8-12 er brukt som retningslinjer for vår vurdering.

Statsforvalterens vurdering

Vår kunnskap om naturverdiene i reservatene er sammenfattet i forvaltningsplanene for Kjerkvatnet og Nautå naturreservat og Naturbase (www.naturbase.no).

Kjerkvatnet naturreservat omfatter Kjerkvatnet, sørenden av Lavangsvatnet og flere oser, mens Nautå naturreservat består av fire vatn, blant annet Svanevatnet. Reservatene har stor betydning som beite-, trekk- og hekkeområde for ender og annen våtmarksfugl. Reservatene utgjør også en sentral del av Tårstadvassdraget, et av få naturlige næringsrike vassdrag i landsdelen.

Alle vatnene som skal undersøkes defineres som kalksjøer. Vatnene har høy kalkutfelling og forekomster av mange sjeldne og sårbare kransalgearter. Kalksjø med enkelte kransalger har egen forskrift som utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven.

Registrering av vannvegetasjon og bunndyr etter standard metodikk med innsamling av enkelte prøver for artsbestemmelse vil normalt ikke gi nevneverdig påvirkning på vegetasjonen. For å sikre minst mulig påvirkning er det satt vilkår om at omfanget av innsamlet materiale skal begrenses til et minimum og at fotodokumentasjon skal erstatte prøver der dette er mulig. Vannvegetasjonen i vatnene har i dag stor samlet belastning på grunn av eksisterende aktivitet i området og tilleggspåvirkning etter utfylling og sedimentering. Derfor er det svært viktig at planlagt aktivitet samkjøres med andre overvåkningsaktiviteter som skal gjennomføres på oppdrag fra Forsvarsbygg.

Motorisert ferdsel og innsamlingen vil kunne forstyrre fuglelivet, ettersom undersøkelsene skal gjennomføres både under og etter hekkesesongen. På grunn av flere utbyggingsprosjekter i området, pågår det allerede en del anleggsarbeid i relativ nærhet til verneområdene. Bruk av saktegående båt med en støysvak elektrisk motor vil ikke føre til vesentlig mer belastning på naturverdiene enn det som allerede er til stede i form av anleggsarbeid, og det er satt som vilkår at det så langt som mulig skal tas hensyn til fuglelivet. Dette gjelder også for bruk av motorisert kjøretøy for å frakte sedimentduk til moloen i Kjerkvatnet. I Svanevatnet er spesielt sørenden av vatnet viktig som hekkeområde og det er derfor ikke aktuelt å åpne for motorferdsel her i hekkeperioden. Undersøkelsene er viktige for overvåking av vatnene som er berørt av flystasjon og lufthavn, samt videre oppfølging av verneområder og utslippstillatelse.

Utsetting av turbiditetsmålere og sedimentduk vil etter Statsforvalterens, APN og NIVAs vurdering ikke ha negativ påvirkning på fuglelivet og utviklingen av vannvegetasjon i innsjøene med gjeldende vilkår. Det er satt som vilkår at loggere og duk skal etableres i områder hvor det er minimalt med undervannsvegetasjon, og at det så langt som mulig skal tas hensyn til fuglelivet. I Svanevatnet er det ikke aktuelt å etablere duk før etter den mest sårbare hekkeperioden med egg og unger i reir. Etablering av sedimentduk er viktig for å minimere spredning av finpartikulært materiale fra anleggsområdene.

Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene og mulige effekter vurderes som tilstrekkelig til at det ikke er lagt vekt på føre-var-prinsippet.

Med de gitte vilkår vurderes ikke omsøkte tiltak å stride mot formålet med vernet eller å påvirke verneverdiene nevneverdig. Statsforvalteren gir dermed dispensasjon.

Med hilsen

Mia Marthinus Husdal (e.f.)
underdirektør

Ole Martin Nuven
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Arild Bondestad

Evenes kommune Postboks 43 8539 Bogen i Ofoten

FORSVARSBYGG Postboks 405 Sentrum 0103 OSLO